

Bestattungsdienst
Šuško
Pogrebne usluge

UPUTE O DŽENAZI

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

„Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti“

Islamsko poimanje smrti

Muslimani vjeruju da je rastanak sa ovim svijetom, u kojem i tijelo ima svoju ulogu, neupitna činjenica, i da nastupanje momenta rastanka duše i tijela je u skladu sa Božijim zakonima o Stvaranju čovjeka kao najljepšeg stvorenja i njegove prolaznosti na ovom svijetu i prelaska u Budući svijet. Neminovnost momenta smrti je neizbježna svakom živom biću, a za muslimana-vjernika koji je svoj život proveo u skladu s kur'anskim propisima, rastanak sa ovim svijetom ima poseban dirljiv karakter. Mu'minu je preseljenje na budući svijet, a u društvu poslanika susret s Gospodarom, velika radost, jer zna da ga očekuju neizmjerne nagrade od Gospodara njegovog. Džennetska prostranstva i bašče koje ga očekuju samo su neke od nagrada kojima se raduje. U Allahovom zakonu je postavljeno da je radost prema životu na ovom svijetu u istoj ravni s radošću preseljenja na budući svijet.

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ
إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَعَفُورٌ رَّحِيمٌ

„On čini da jedni druge na Zemlji smjenjujete i On vas po položaju jedne iznad drugih uzdižu da bi vas iskušali u onome što vam daje. Gospodar tvoj, zaista, brzo kažnjava, ali On, doista, prašta i samilostan je.“ (Al-An'am: 165)

Svjesnost o ovom trenutku i razmišljanje o istom, ostavilo je traga i u književnim djelima naših velikana koji su govoreći o smrti pisali i o slovima kojima smrt označavamo:

„Smrt mi se zavukla pod kožu, pa nahrupila krvnim žilama i sada ispunjava najskrovitije kutke moždane istiskujući iz njih

posljednje djelice kisika. Život gubi posljednju bitku. Smisao je ionako izgubljen.

Smrt.

Samo smrt.

Samo sama smrt.

S.

M.

R.

T.

Rukom opipljiva kao što je opipljivo svako slovo iz njezina imena. Oslušljiva poput muklosti svakog suglasnika u njezinom izgovoru. Širi svoj zadah. Nagledana više od ičega na Ovome svijetu. Samo se još treba javiti peto osjetilo njezine četvrte dimenzije."

(Isnam Taljić, „Roman o Srebrenici“)

U trenucima kada čovjek osjeća tugu i bol za svojim najdražim, i kada mu misli traže odgovor na ono o čemu se malo zna, njegova briga o duši od koje bi želio da čuje koju riječ, samo su znaci ljudske slabosti i nemogućnosti ljudskeog razuma da dokuči tajnu smrti. Tada razmišljanja podstiču i misao o vlastitoj duši, koja ce jednog dana krenuti na konačno putovanje s kojeg nema povratka.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا

„Pitaju te o duši: Reci: „Šta je duša – samo Gospodar moj zna, a vama je dato samo malo znanja.“ **(Al-Isra: 85)**

Vrijeme smrti

Prema islamskom učenju tijelo je samo ovozemaljsko stanište duše koju je Bog čovjeku podario do određenog roka. Njen ovozemaljski život je uslovljen i podređen ljudskoj slobodnoj volji, koja duša odgaja u duhu vjerskog, tradicijskog, običajnog ili dugog životnog miljea.

Kroz islamski – vjerski odgoj duše, stiču se osobine koje ljudski život okarakterišu dubokim ubjedjenjem o koristima jednog takvog odgojai spremnosti za dan polaganja računa za djela koja je čovjek počinio. Smrt ne bira trenutak, vrijeme, situaciju, strast ili mladost ili neki drugi znak, nego nastupa kada to Bog odredi. Kada dođe momenat smrti i kada melek smrti (Azrail) uzima dušu, tada Bog poziva dušu da uđe među dobre robove njegove.

يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّتِي

„A ti, o dušo smirena, vrati se Gospodaru svome zadovoljna a i On tobom zadovoljan, pa uđi među robove Moje i uđi u Džennet Moji!“ **(El-Fedžr: 27-30)**

Kada je bolest uzrok smrti

U slučaju kada su u pitanju teški bolesnici ili starije osobe koje očekuju susret sa smrću, preporučuje se da porodica ili prisutni polahko, bez nametanja, počnu učiti šehadet, imanske šarte ili kraće kur'anske sure kako bi bolesniku, ili onome ko je u postelji, skrenuli pažnju da bi

i on trebao/la to raditi. Muslimani čvrsto vjeruju da su veoma važne posljednje riječi umrloga i zato se preporučuje da to baš budu šehadet ili imanski šarti. Za ovu priliku po mogućnosti treba pozvati jedno stručno lice koje bi se brinulo o bolesniku. Za one koji nisu sigurni šta bi bilo najbolje učiti u tim trenucima napisat ćemo transkripciju arapskog teksta i prijevod šehadeta i imanskih šarti.

1. **Kelime i šehadet.** Ešhedu en la ilahe illAllah ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve rresuluhu.

Prijvod: Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed a.s. Božiji rob i Božiji Poslanik.

2. **Imanski šarti:**

Amentu Billahi	<i>Vjerujem u Allaha dž.š.</i>
Ve melaiketih	<i>Njegove meleke</i>
Ve kutubih	<i>Njegove knjige</i>
Ve rusulih	<i>Njegove poslanike</i>
Vel jeumil ahiri	<i>u Sudnji dan</i>
Ve bil kaderi hajrihi ve šerrihi mine-Allahi te'ala	<i>i Vjerujem u sve što se zbiva i događa da je s Božijim određenjem.</i>

Izražavanje saučešća porodici umrlog

Kada se medicinskim putem ustanovi da je dotična osoba preselila – umrla, tada se preduzimaju mjere predostrožnosti kako bi se osigurali neophodni uslovi za daljni rad sa tijelom umrlog. Jedan od prvih radnji je izražavanje saučešća porodici umrlog, koje se izražava kur'anskim ajetom:

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

„One koji, kad ih kakva nevolja zadesi, samo kažu: „Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti!“

(El-Bekare: 156)

Bošnjaci muslimani obično izgovaraju samo drugi dio ajeta koji podsjeća svakog čovjeka na prolaznost ovog života. Međutim, učenje cijelog kur'anskog ajeta ima za cilj da ublaži psihološki pritisak kod porodice umrlog. U različitim dijelovima Bosne saučešće se izgovara na različite načine npr.: **bašum sagosum**, dok je islamski način već spomenut u kur'anskom ajetu.

Postupci neposredno nakon smrti

Nakon izkazivanja saučešća porodici umrlog, tek preminuloj osobi treba zatvoriti oči i usta ako su otvorena. Zatim je položiti na leđa tako što će se desna strana, ako je moguće, okrenuti prema Kibli – Kabi. Ovo okretanje prema Kibli se treba uraditi nakon što se tijelo umrle osobe spusti na pod, ako je to moguće, a nakon toga se pokrije nekim platnom. Potom, noge treba ispraviti i sastaviti tako da se nožni prsti dodiruju i zajedno ih stegnute maramicom ili nekim

drugim povezom. Ruke ispružiti niz tijelo. Na stomak treba položiti neki malo teži predmet kako ne bi doslo do „napuhivanja“ stomaka. Pošto se ovo obavi odmah treba obavijestiti imama ili osobu koja će preuzeti daljnu brigu o mejjitu (tijelo umrlog prema islamskom učenju se naziva mejjit, tj. onaj koji je umro).

Pranje tijela umrlog (Gasulenje)

Na početku želimo naglasiti da je islamu nepoznato „spaljivanje tijela“ takozvana kremacija tijela. Islam najstrožije osuđuje i zabranjuje takvo postupanje prema tijelu umrlog. Ovaj postupak mogu obaviti bliži članovi porodice uz nadzor stručnog lica, tako što se mora paziti na pol kako ne bi došlo do toga da muškarac obavlja gasul ženama ili obratno. Muškarci mogu činiti gasul samo muškarcima a žene samo ženama. Ako bliži članovi porodice to ne mogu, onda gasulenje obavlja stručno lice, imam ili osoba koja je sposobna na islamski način obaviti gasul umrlog. Porodica treba prije upoznati onoga ko obavlja gasul o eventualnoj bolesti koju je umrli imao, kako ne bi došlo do zaraze onih koji to obavljaju. Zato se u uslovima kada je moguće dobiti ljekarski nalaz, izvrši savjetovanje sa doktorima i obezbjeđuje specijalna odgovarajuća oprema za spomenuta lica. Posebno treba voditi računa da se gasul obavlja u sto pogodnijim i sterilizovanim uslovima. Nakon gasula pripremaju se specijalne „haljine“ – ćefini za mejjita koje kroji lice koje obavlja gasul. Haljine ili ćefini su, kod Bošnjaka, od bijele tkanine i uz neznatnu upotrebu vate – mekane vune koja predstavlja jedini odjevni predmet. Pošto se obavi gusul, priprema se tabut na kojem se mejjit nosi. Obično se tabut pravi od lijepo uređenih i za tu priliku pripremljenih dasaka. Ako se radi o osobi koja je duže stajala u mrtvačnici i bila zaleđena, ili osobi koju treba prevesti iz zemlje u drugu, onda se obično kupuju dva sanduka, jedan limeni koji se mora hermetički zatvoriti i drugi, drveni sanduk, u koji se prvi smjesti. Radi prelaska preko državnih granica umrla osoba mora posjedovati odgovarajuće papire (pasoš, medicinski nalaz, i dr.) koji potvrđuju identitet umrle osobe. Ne preporučuje se otvaranje limenog sanduka posto se njegovo zatvaranje izvrši uz nadzor stručnih osoba, kako ne bi došlo do zaraze ili sirenja neprijatnih mirisa.

Prihološka pratnja

Smrt jednog člana porodice može imati dalekosežne posljedice na psihičko stanje ostalih članova porodice. Preporučuje se da se odmah nakon ustanovljenja smrti obavijeste osobe koje će se brinuti o psihološkom ponašanju članova porodice kako ne bi došlo do neželjenih posljedica u momentima nekontrolisanog ponašanja pogođenih. Najbolje je da porodica potraži savjet kod svog džematskog imama, islamskoj zajednici ili društvima koja pružaju ovakvu profesionalnu vrstu usluga. Prema islamskim propisima dozvoljeno je pustiti suzu tj. zaplakati za umrlim, ali je pokuđeno preglasno puštati glas plača, naricati, kukati, bogohulno govoriti ili svojim ponašanjem izazivati nered. Porodica umrlog treba prema želji, ako se radi o slučaju hermetičkog zatvaranja sanduka, vidjeti umrlog prije samog zatvaranja.

Dženaza

Dženaza namaz nije istovremeno obavezna svim muslimanima da je obave, ali to mora učiniti bar najmanji propisani broj ljudi. Dženazu treba klanjati – obaviti onaj ko je u mogućnosti i dženazu namaz klanjaju samo muškarci, dok žene, malo po strani, mogu prisutvovati ali im

nije obaveza. Pošto se džezaza namaz obavlja samo u smrtnim slučajevima, smatramo za potrebnim da objasnimo kako se džezaza klanja.

Klanjanje džezaze

„Vjerujem u Sdunji dan i vječni život,

Ali sam počeo vjerovati i u strahotu umiranja, u strah pored tom neprozirnom crninom.“

M. Selimović

„Bog nema mi oprostí.

Neka mi Bog oprostí na svemu što ću napisati. I što neću napisati. Ali sam ja svoje napisao. Četvrtu godinu na prsima nosim ispisano:

Allah, dželle šanuhu. Moj je Bog.

Dini, islam je moja vjera.

Kur'an je moja knjiga.

Kibla mi je Ćaba.

Muhammed. Alejhissalatu vesselamu, moj je pejgamber.

Zurrijeta sam Adema pejgambera.

Milleta sam Ibrahima pejgambera.

Ummeta sam Muhammeda, alejhi selama.“

(Isnam Taljić, „Roman o Srebreniic“)